

EESTI FINANTSTEENUSTE TURG seisuga 30.06.2011

Käesoleva Finantsinspeksiooni poolt koostatud analüüsi eesmärgiks on anda ülevaade Eesti finantsteenuste turu ja turuosade kohta. Kuigi Finantsinspeksioon teeb kõik endast oleneva, et käesolevas analüüsis sisalduv informatsioon oleks õige ja täpne, ei eelda ega võta Finantsinspeksioon kohustust tulevikus igakordselt informeerida analüüsis toodud faktiliste asjaolude muutumisest ning selliste muudatuste võimalikust mõjust. Finantsinspeksioon ei vastuta kahju eest ega võta kohustusi, mis tulenevad või on seotud käesoleva analüüsi ja/või selles esitatud informatsiooni kasutamisega.

I. Finantsteenuste mahud

Eesti finantsteenuste turu maht 2011. aasta I poolaastal mõnevõrra kasvas.

Hoiuste koondmaht kasvas võrreldes aastataguse perioodiga 2,3%, sh nõudmiseni ja üleööhoiuste maht 12,1%, tähtajaliste ja säästuhoiuste maht aga vähenes 8,0%. Klientide hoiuste maht kokku ulatus 2011. aasta juuni lõpus 10,6 miljardi euroni.

Pankade laenuportfellide koondmaht vähenes võrreldes 2010. aasta juuniga 5,2%. 2011. aasta juuni lõpu seisuga oli krediidasutuste koondlaenuportfelli suuruseks 14,46 miljardit eurot.

Ka investeerimisvaldkonnas mahud veidi kasvasid. Samas langen oluliselt investeerimiskõrge elukindlustuse (IRE) maht: 2011. aasta I poolaastal vähenes IRE lepingute alusel laekunud kindlustusmaksete maht võrreldes aastataguse perioodiga 31% võrra. Samal ajal kasvas fondisektoris Eestis registreeritud fondide (sh pensionifondide) koondvarade maht 7%, moodustades

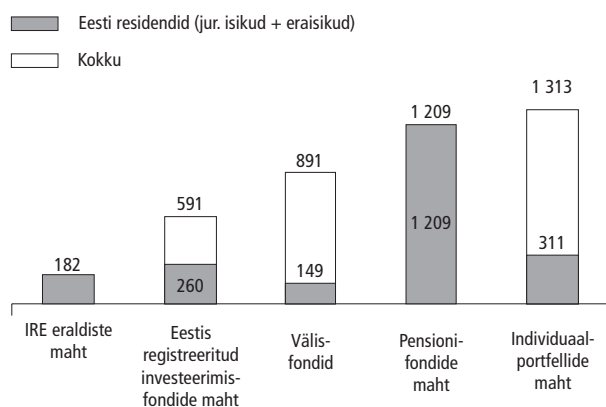
1,8 miljardit eurot. Investeeringud välisfondidesse kasvasid 17% ning moodustasid 0,9 miljardit eurot. Individuaalportfellide koondmaht kasvas 2% ning moodustas 1,3 miljardit eurot.

Kokkuvõttes on raha kasvatamisele suunatud finantsteenustesse – sh IRE tooted, investeerimisfondid, pensionifondid, individuaalportfellid, tähtajalised ja säästuhoiused ning investeerimishoiused – paigutatud varade maht võrreldes 2010. aasta juuniga kasvanud, moodustades 8836 miljonit eurot (2010. aasta juuni lõpu seisuga 8500 miljonit eurot).

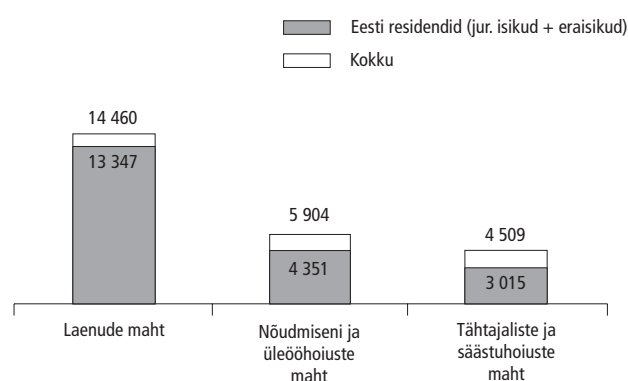
Kindlustusmaksete maht elukindlustuses (v.a IRE kindlustuses) on võrreldes 2010. aasta I poolaastaga kasvanud 5%, kuid IRE kindlustuse mahu 31%-ne langus viis kogu elukindlustuse valdkonda lõppkokkuvõttes 14%-sse langusesse. Kahjukindlustuses vähenes kindlustusmaksete maht võrreldes 2010. aasta juuniga 3%.

Eesti finantsasutuste poolt pakutavate finantsteenuste mahud:

Erinevate investeerimisteenuste mahud (mln EUR) seisuga 30.06.2011

Erinevate pangateenuste mahud (mln EUR) seisuga 30.06.2011

Eesti finantsasutuste poolt osutatud investeerimis- ja pangateenuste maht, sh andmed Eesti residentidest eraisikute kohta on toodud alljärgnevas tabelis (mln EUR, seisuga 30.06.2011):

Teenus	Kokku, mln EEK	sh Eesti residentidest eraisikud	
		mln EEK	osakaal koguteenuses
Investeerimisfondide maht	591	72	12%
Pensionifondide maht	1 209	1 209	100%
Eestis pakutavad välisfondid	891	57	6%
IRE eraldiste maht	182	182	100%
Individaalportfellide maht	1 313	59	4%
Laenude maht	14 460	7 063	49%
Nõudmiseni ja üleõhoiuste maht	5 904	2 117	36%
Tähtjaliste ja säästuhoiuste maht	4 509	1 969	44%
Investeerimis- ja muude hoiuste maht	142	102	72%

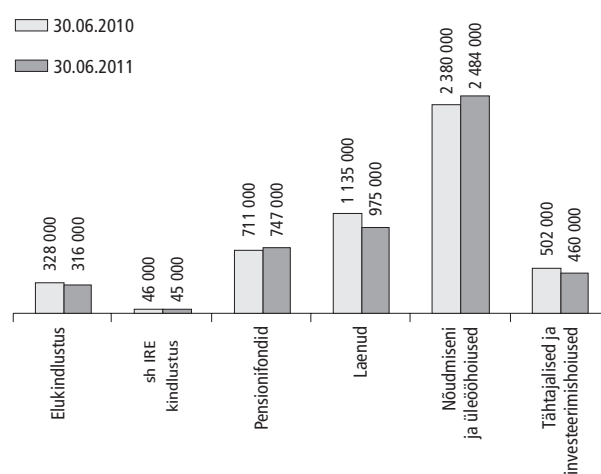
2. Eraisikutest klientide jaotus teenuste lõikes

Lepingute arvu järgi on Eestis enimkasutatud teenuseks nõudmiseni hoius (arvelduskonto). Eraisikutele kuulus 30. juuni 2011 seisuga **2 484 000 arvelduskontot**¹ (paljud eraisikud omavad mitut arvelduskontot).

Teiseks eraisiku poolt enamkasutatavaks finantsteenuseks on laen. 30. juuni 2011 seisuga oli eraisikutega sõlmitud **975 000 laenulepingut**².

Pensionifondidega liitunute arv kasvas aastaga 711 000-lt 747 000-ni. Tähtajaliste, säästu- ja investeerimishoiuste lepingute arv vähenes 502 000-lt 460 000-ni. Elukindlustuses, sh IRE kindlustuses vähenes lepingute arv vastavalt 328 000-lt 316 000-ni ja 46 000-lt 45 000-ni.

Erasisikute lepingute arv finantsteenuste lõikes

1 Arvesse on võetud vaid hoiused rahaliste vahenditega.

2 Oluline märkus: analüüs ei arvesta asjaoluga, et mõni isik võib olla sõlminud mitu lepingut.

3. Elukindlustus

2011. aasta I poolaastal kogusid elukindlustusseltsid Eestis kindlustusmaksleid 34,8 miljonit eurot³ (2010. aasta I poolaastal: 40,2 miljonit eurot). Võrreldes aastataguse perioodiga vähenes kindlustusmaksete maht ligi 13%. Kindlustusmaksete vähenemise tingis eelkõige investeerimisriskiga elukindlustuse (IRE) kindlustusmaksete vähenemisest 31% võrra.

Vaatamata kindlustusmaksete vähenemisele jääb investeerimisriskiga elukindlustus (IRE) suurima mahuga elukindlustustooteks kindlustusmaksete mahuga 14,0 miljonit eurot (2010. aasta I poolaastal: 20,5 miljonit eurot) ning osatähtsusega 40% (2010. aasta I poolaastal: 51%).

IRE-le järgneb kapitalikogumiskindlustus maksete mahuga 11,6 miljonit eurot (2010. aasta I poolaastal: 12,1 miljonit eurot) ning annuiteet maksete mahuga 4,1 miljonit eurot (2010. aasta I poolaastal: 2,6 miljonit eurot).

Ülejäänud elukindlustustoodete lepingutesse laekus 9,0 miljonit eurot (2010. aastal 7,7 miljonit eurot).

a. Tarbijad

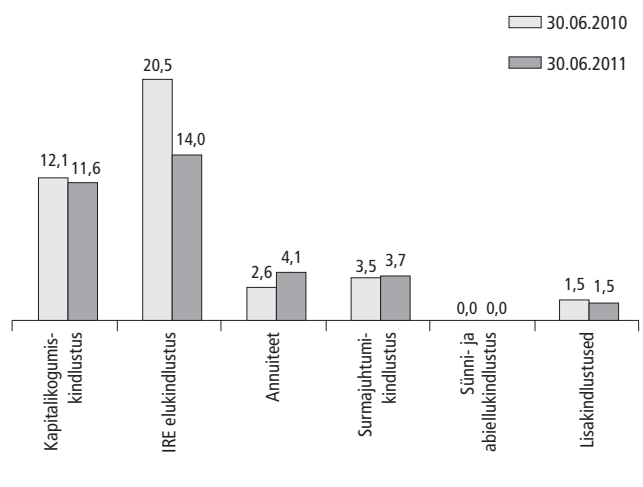
2011. aasta juuni lõpu seisuga oli Eestis tegutsevate elukindlustusseltsidega sõlmitud 201 283 elukindlustuse põhilepingut⁴ (2010. aasta juuni lõpu seisuga 208 221 põhilepingut). Elukindlustuslepingute arv on vähenenud kõikides kindlustusliikides (v.a surmajuhtumikindlustuses)

Suurim langus toimus kapitalikogumiskindlustuses, kus aastataguse perioodiga võrreldes vähenes jõusolevate lepingute arv üle 6500 lepingu võrra.

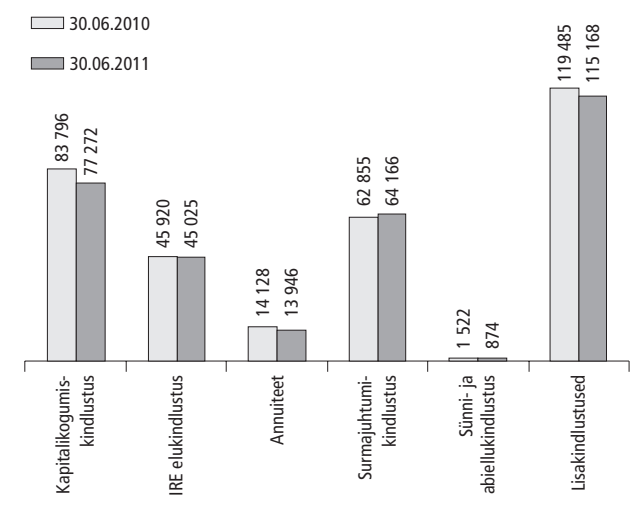
Surmajuhtumikindlustuses suurenes jõusolevate lepingute arv 62 855-lt 64 166-ni.

Üldine turujaotus:	Swedbank Life Insurance	37%
	SEB Elu- ja Pensionikindlustus	25%
	Mandatum Life Insurance Baltic	21%
Kliente:	316 451 kehtivat lepingut	
Teenuse maht:	2010. a I p.a laekunud kindlustusmaksed kokku 34,8 mln EUR	

Kindlustusmaksed elukindlustusliikide kaupa (mln EUR)

Eestis sõlmitud jõusolevate elukindlustuslepingute arv (tk)

3 Andmed ei sisalda väljastpoolt Eestit kogutud kindlustusmaksleid.

4 Andmed sisaldavad ainult Eestis sõlmitud elukindlustuslepinguid.

Lepingute arvu poolest on aga endiselt suurimaks põhikindlustusliigiks kapitalikogumiskindlustus lepingute arvuga 77 272 (2010. aasta juuni lõpu seisuga 83 796 lepingut). Lisakindlustuse lepinguid oli seisuga 30. juuni 2011 sõlmitud 115 168 (2010. aasta juuni lõpu seisuga 119 485 lepingut).

Lepingute mahu poolest on suurimad sissemaksed tehtud IRE-sse, kus 2011. aasta I poolaastal laekus ühte IRE lepingusse keskmiselt 312 eurot. Samas võrreldes aastataguse perioodiga on makse summa märgatavalt vähenenud: 2010. aasta I poolaastal oli keskmine sissemakse summa 445 eurot.

Kiire kasv toimus annuiteedi osas, kus keskmine sissemakse summa suurenes võrreldes aastataguse perioodiga 183 eurolt 294 euroni.

Keskmine kapitalikogumiskindlustuse sissemakse summa suurenes 144 eurolt 150 euroni.

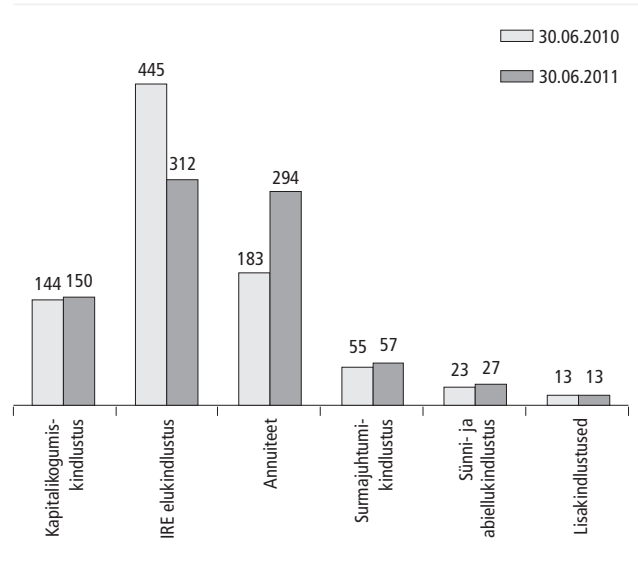
b. Teenusepakkujad

Elukindlustuse juhtkolmikule, kuhu kuuluvad Swedbank Life Insurance, Mandatum Life Insurance Baltic ja SEB Elu- ja Pensionikindlustus, laekus 2011. aasta I poolaastal 82% kindlustusmaksetest. (2010. aasta I poolaastal 88%)

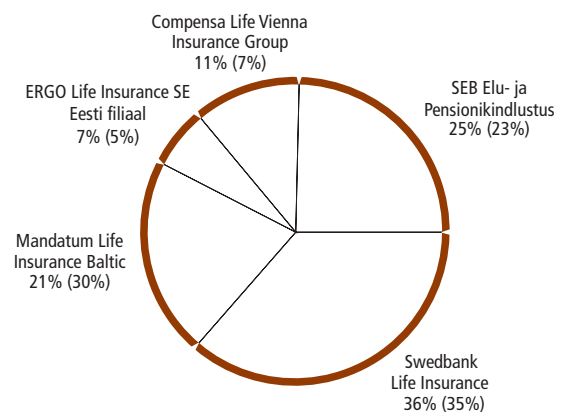
Võrreldes aastataguse perioodiga vähenesid kindlustusmaksed enamustes elukindlustusseltsides v.a Compensa Life Vienna Insurance Group ja ERGO Life Insurance SE Eesti filiaal. Compensa Life Vienna Insurance Group'ile laekus 2011. aasta I poolaastal 37% rohkem kindlustusmaksid kui 2010. aasta I poolaastal, tagades seeläbi ka turuosa suurenemise 7%-lt 11%-ni.

Turujaotuses toimusid suurimad muutused annuiteedis ning IRE-s.

Keskmine lepingusse aastaga sissemaksud kindlustusmaksete summa (EUR)

Elukindlustusseltside turuosad 2011. aasta I p.a laekunud kindlustusmaksete järgi (sulgudes 2010. a I p.a)

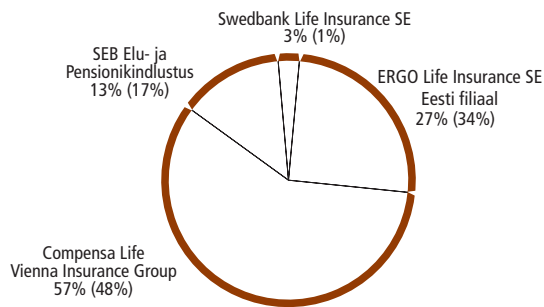
Annuiteedi kindlustusmaksete laekumine suurenes peaaegu kõikides elukindlustusseltsides. Compensa Life Vienna Insurance'ile laekunud kindlustusmaksed kahekordistusid, mille tulemusena Compensa Life Vienna Insurance'i turuosa suurenes 48%-lt 61%-ni. ERGO Life Insurance SE Eesti filiaali turuosa vähenes 34%-lt 22%-ni.

Surmajuhtumikindlustuses kõikusid turuosad suhteliselt vähe. Swedbank Life Insurance'i turuosa vähenes 63%-lt 61%-ni. Samas kasvas SEB Elu- ja Pensionikindlustuse turuosa 23%-lt 25%-ni.

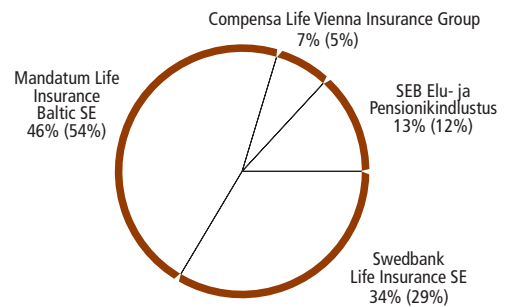
Kindlustusmaksete laekumine **IRE-s** vähenes oluliselt kõikide elukindlustusseltside lõikes. Suurim langus toimus Mandatum Life Insurance Baltic'us, mille tulemusena vähenes tema turuosa IRE valdkonnas 54%-lt 46%-ni. Swedbank Life Insurance'i turuosa kasvas 29%-lt 34%-ni ning SEB Elu- ja Pensionikindlustuse turuosa 12%-lt 13%-ni.

Kapitalikogumiskindlustuse mahte iseloomustab stabiilsus. Kuna võrreldes aastataguse perioodiga langes laekunud kindlustusmaksete maht kõikides elukindlustusseltsides, ei toonud see kaasa muudatusi turuosades.

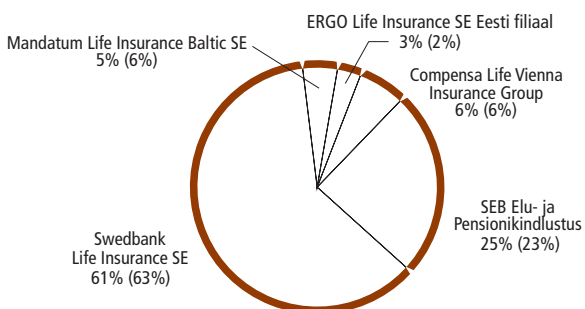
Turujaotus: annuiteet seisuga 30.06.2011 (sulgudes 30.06.2010)

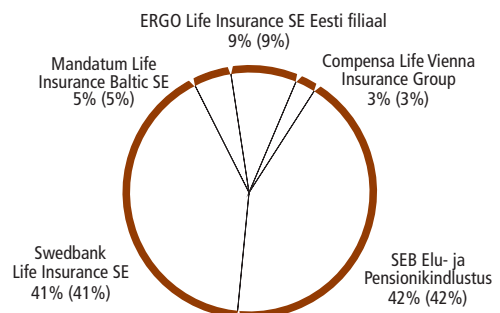
Turujaotus: IRE elukindlustus

Turujaotus: surmajuhtumikindlustus

Turujaotus: kapitalikogumiskindlustus

4. Kahjukindlustus⁵

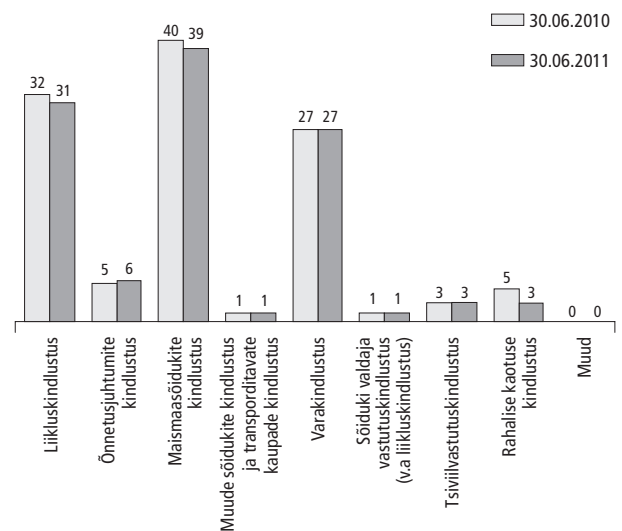
2011. aasta I poolaastal laekus kahjukindlustuse kindlustusmaksid ligikaudu sama palju nagu aasta tagasi. 2011. aasta I poolaastal laekus Eestis tegevusloa alusel tegutsevatele kahjukahjuseltsidele ja välismaiste kahjukindlustusandjate filiaalidele **kindlustusmaksid 110 miljonit eurot** (2010. aasta I poolaastal 113 miljonit eurot), sh väliskindlustusseltside Eesti filiaalidele 16,5 miljonit eurot ehk 15% kõikidest kogutud kindlustusmaksetest (2010. aasta I poolaastal 17,8 miljonit eurot ehk 15% kõikidest kogutud kindlustusmaksetest). **Kindlustusmaksete laekumine erinevate kahjukindlustuse liikide lõikes suuresti ei muutunud.** Suurim muutus toimus rahalise kaotuse kindlustuses, kus aastaga vähenes laekunud kindlustusmaksete maht 5 miljonilt eurolt 3 miljoni euroni.

Mahuliselt suurimaks kindlustuseliigiks on endiselt maismaasõidukite kindlustus ehk **kaskokindlustus** osakaaluga 35% (kindlustusmaksete maht 39 miljonit eurot) ning kohustuslik **liikluskindlustus** osakaaluga 28% (kindlustusmaksete maht 31 miljonit eurot). Neile järgneb varakindlustus osakaaluga 25% ning kindlustusmaksete mahuga 27 miljonit eurot.

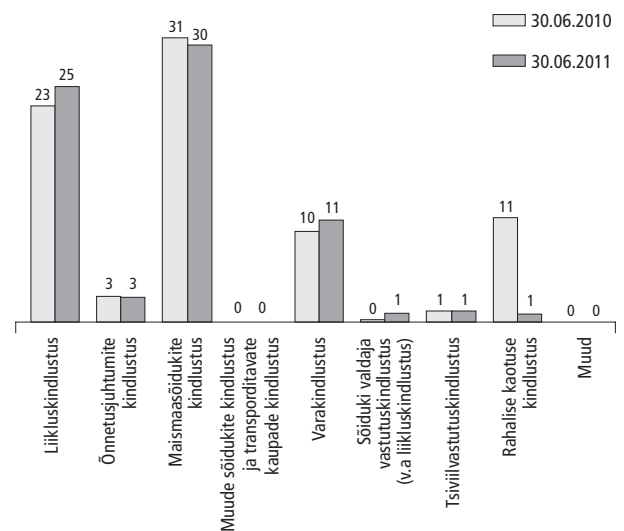
2011. aasta I poolaastal maksti hüvitistena välja 71 miljonit eurot (2010. aasta I poolaastal 80 miljonit eurot). **Võrreldes aastataguse perioodiga vähenesid märgatavalt väljamakstud hüvitised rahalise kaotuse kindlustuses: 11 miljonilt eurolt 1 miljoni euroni.** Hüvitissummad vähenesid ka maismaasõidukite kindlustuses. Samas liikluskindlustuses ning varakindlustuses hüvitissummad kasvasid.

Üldine turujaotus:	IF P&C Insurance	30%
	ERGO Kindlustus	18%
	Swedbank Varakindlustus	14%
Kliente:	info puudub	
Teenuse maht:	2011. a. I pa laekunud kindlustusmaksed 110 mln EUR	

Kindlustusmaksed kahjukindlustuse liikide kaupa (mln EUR)

Väljamakstud hüvitised kahjukindlustuse liikide kaupa (mln EUR)

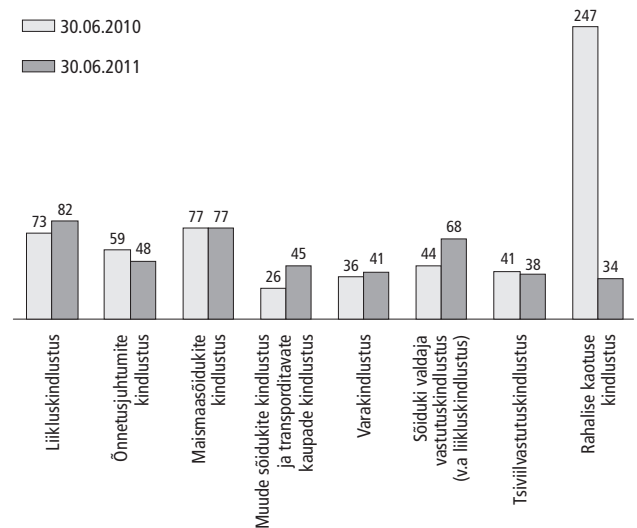
5 Andmed kahjukindlustuse kohta hõlmavad ainult Eestis sõlmitud lepinguid. Andmed ei sisalda Eesti kindlustusseltside välisriikide filiaalides sõlmitud kindlustuslepinguid.

Kõrgeim väljamakstud hüvitiste suhe kindlustusmaksetesse on liikluskindlustuses, kus võrreldes aastataguse perioodiga suurenes nimetatud näitaja 73%-lt 82%-ni.

Kaskokindlustuses moodustas väljamakstud hüvitiste suhe kindlustusmaksetesse 77% ning sõiduki valdaja vastutuskindlustuses 68%.

Rahalise kaotuse kindlustuses on väljamakstud hüvitiste suhe kindlustusmaksetesse oluliselt vähenenud: 247%-lt 34%-ni.

Hüvitiste suhe kindlustusmaksetesse (%)

a. Teenusepakkujad

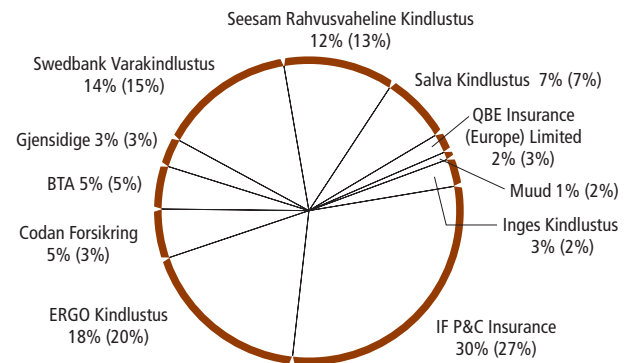
Turuosad

2011. aasta I poolaastal suurenes kindlustusmaksete laekumine vaid kolmel kindlustusseltsil: Codan Forsikring A/S Eesti filiaalil 2,5 miljonit euro, If P&C Insurance AS-il 2,3 miljonit euro ja Inges Kindlustusel 0,9 miljonit eurot võrra. Viimane kajastus ka nende turuosade kasvus.

2011. aasta juuni lõpu seisuga oli kahjukindlustajate turul suurima turuosaga 30% IF P&C Insurance. ERGO Kindlustuse turuosa moodustas 18%, Swedbank Varakindlustusele kuulus 14% turust.

Välismaiste kindlustusandjate filiaalide summaarne turuosa on 16%. Suurima 5% turuosaga neist Codan Forsikring A/S Eesti filiaal, mille turuosa on kasvanud 3%-lt 5%-ni.

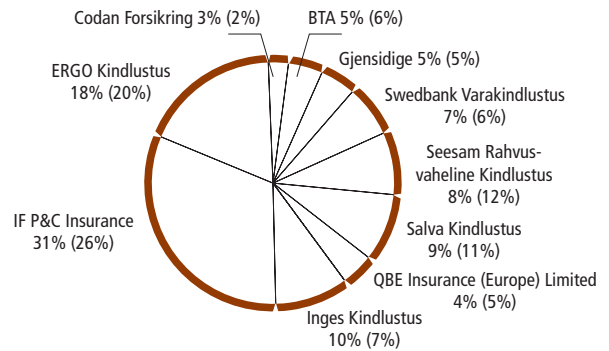
Kahjukindlustusseltside turuosad 2011. aasta I p.a laekunud kindlustusmaksete järgi (sulgudes 2010. aasta I p.a)

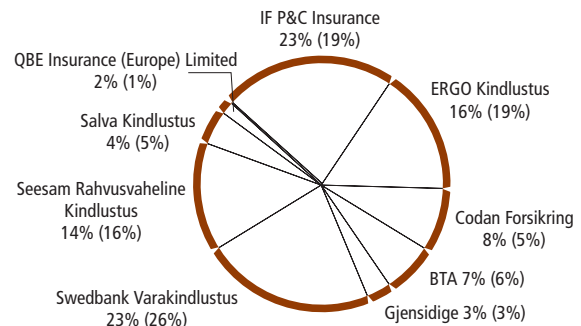
Alljärgnevatel joonistel on toodud Eesti kindlustusseltside ja välismaiste seltside Eesti filiaalide turujaotus kolme suurima kahjukindlustustoote lõikes.

Suurim turuosa kuulub endiselt IF P&C Insurance'ile – liikluskindlustuses 31%, kaskokindlustuses 23% ja varakindlustuses 38%. Eesti turul aktiveerunud Codan Forsikring A/S Eesti filiaal kasvatas oma turuosa kaskokindlustuses 5%-lt 8%-ni ning varakindluses 2%-lt 6%-ni.

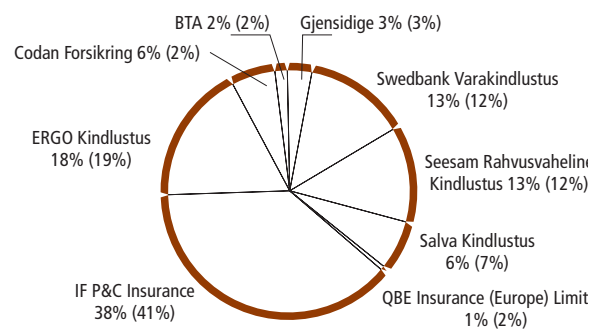
Turujaotus: liikluskindlustus seisuga 30.06.2011 (sulgudes 30.06.2010)

Turujaotus: maismaasõidukite kindlustus

Turujaotus: varakindlustus

5. Investeeringis- ja pensionifondid⁶

Investeeringisfondide, sh pensionifondide varade maht kasvas 2011. aasta esimesel poolaastal 3% ehk 44 miljoni euro võrra, moodustades 2011. aasta juuni lõpuks 1,8 miljardit eurot⁷.

Fondisektori mahu kasv toetus endiselt eelkõige kohustuslikele pensionifondidele: sektori 44 miljoni euro suurusest juurdekasvust 48 miljonit eurot tuli just kohustuslike pensionifondide arvelt.

2011. aasta I poolaastaga suurenes kohustuslike pensionifondide varade maht 4,5%, kasvas 1,071 miljardi eurolt 1,119 miljardi euroni. Vabatahtlike pensionifondide varade maht jäi praktiliselt muutumatuks, vähenedes 0,2% ning moodustades 90 miljonit eurot.

Aktsiafondide varade maht vähenes aasta alguse 453 miljonilt eurolt juuni lõpuks 437 miljonile eurole ehk 3,5% võrra.

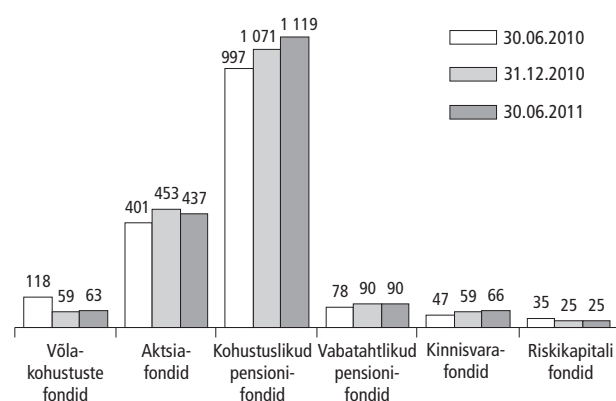
Kinnisvarafondide varade maht kasvas 2011. aasta I poolaastal 59 miljonilt eurolt 66 miljoni euroni ehk 11,6%.

Võlakohustuste fondide varade maht kasvas I poolaastal 59 miljonilt eurolt 63 miljoni euroni ehk 7,9%.

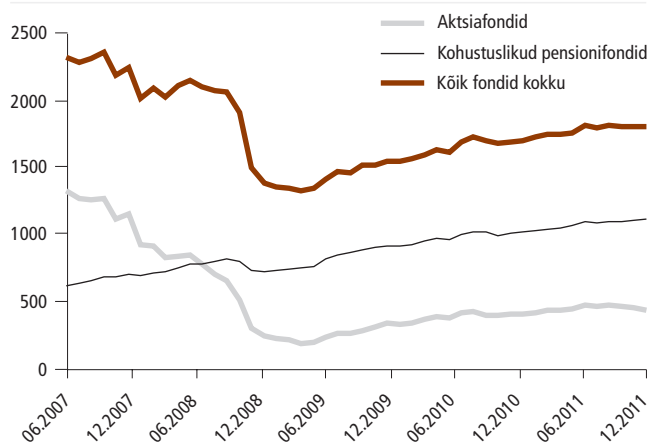
Fondisektori koondstruktuuris on endiselt suurimaks fonditüübiks kohustuslikud pensionifondid osakaaluga 60% (2010. aasta lõpus 61%). Suuruselt teisel kohal on aktsiafondid osakaaluga 24% (2010. aasta lõpus 26%). Võlakohustuste fondide osakaal oli 4% kogu fondide varade mahust (2010. aasta lõpus 3%).

Üldine turujaotus:	Swedbank Investeeringisfondid	45%
	SEB Varahaldus	23%
	Danske Capital	8%
Kliente:	770 889 kehtivat lepingut	
Teenuse maht:	fondide kogumaht 1,8 mld EUR	

Fondide investeeringute turuväärtus (mln EUR)

Investeeringis- ja pensionifondide dünaamika 2007–2011. a (mln EUR)

6 Andmed investeeringisfondide kohta hõlmavad kõiki Eestis registreeritud investeeringisfondide kliente, sh ka välisriikide kliente.

7 Turuväärtus.

a. Tarbijad⁸

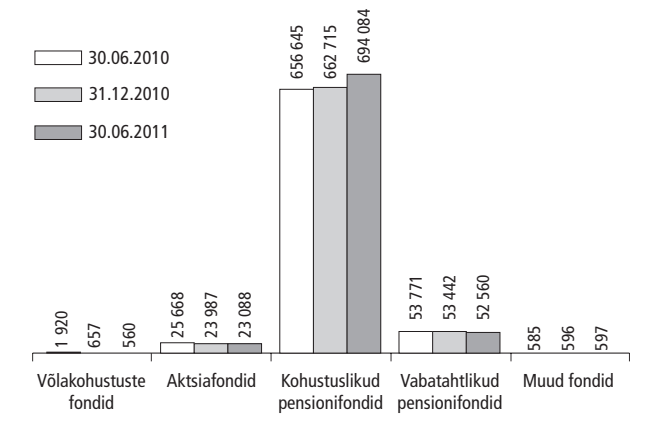
2011. aasta I poolaastal suurenes investeerimisfondide osakuomanike koguarv⁹ ja seda kohustuslike pensionifondide arvelt. Finantsinspektsiooni andmetel kasvas kohustuslike pensionifondide osakuomanike arv ca 31 369 isiku võrra ning moodustas juuni lõpu seisuga 694 084 isikut. Siinkohal tuleb aga silmas pidada, et paljud eraisikud kasutavad võimalust koguda pensioni läbi mitme kohustusliku pensionifondi ja seega on II pensionisambaga liitunute tegelik arv osakuomanike arvust väiksem (2010. aasta oktoobri lõpu seisuga ca 606 300 isikut).

Teistesse fondidesse investeeritavate isikute arv on vähenenud. Aktsiafondide osakuomanike arv vähenes 899 isiku võrra, võlakohustuste fondide osakuomanike arv 97 isiku võrra ja vabatahtlike pensionifondide osakuomanike arv vähenes 882 isiku võrra.

Kokkuvõttes on suurimaks fondiliigiks kliendibaasi järgi kohustuslikud pensionifondid osakuomanike arvuga 694 084 isikut ning neile järgnesid:

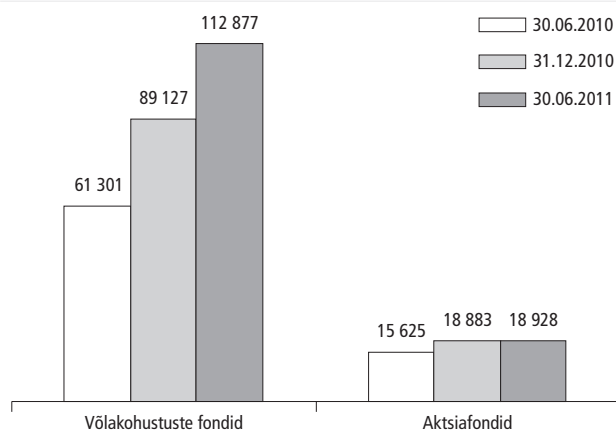
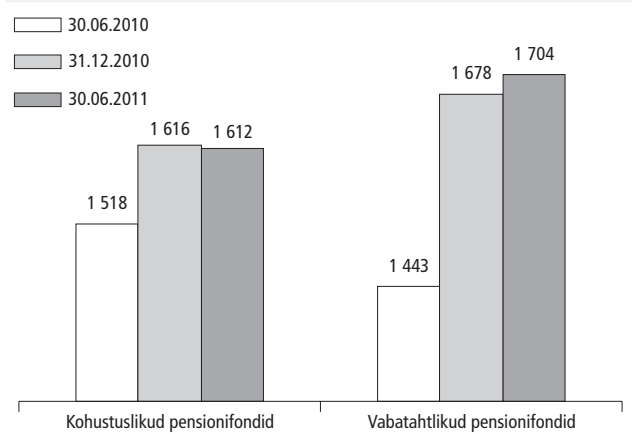
- vabatahtlikud pensionifondid osakuomanike arvuga 52 560 isikut;
- aktsiafondid osakuomanike arvuga 23 088 isikut;
- võlakohustuste fondid osakuomanike arvuga 560 isikut;
- muud fondid (kinnisvara- ja riskikapitali fondid) osakuomanike arvuga 597 isikut.

Investeerimis- ja pensionifondide osakuomanike arv

8 Kõik järeldused fondide kliendibaasi kohta põhinevad osakuomanike arvul. Isik võib omada mitme fondi osakuid. Seega näitab osakuomanike arv pigem inimeste aktiivsust investeerimisel läbi erinevate fondide, mitte fondidesse investeerivate isikute arvu.

9 Sisaldab ka mitteresidentidest osakuomanike.

Investeeringute turuväärtus osakuomaniku kohta, EUR (1)**Investeeringute turuväärtus osakuomaniku kohta, EUR (2)**

Suurimad investeeringud ühe kliendi kohta¹⁰ on endiselt tehtud võlakohustuste fondidesse, mis tuleneb asjaolust, et seda liiki fonde kasutavad likviidsuse juhtimise eesmärgil eeskätt juriidilised isikud.

Keskmesid investeeringud ühe kliendi kohta eri liiki fondide lõikes 30. juuni 2011 seisuga olid:

- võlakohustuste fondid 112 877 eurot;
- aktsiafondid 18 928 eurot;
- kohustuslikud pensionifondid 1 612 eurot;
- vabatahtlikud pensionifondid 1 704 eurot.

Investeeringud muudesse fondidesse (kinnisvara- ja riskikapitalifondid) moodustasid keskmiselt 152 084 eurot osakuomaniku kohta ehk teistest fondidest oluliselt rohkem. Nii kinnisvaraku kui ka riskikapitalifondid on kõrgema riskiga fondid, kuhu investeerivad enamasti jõukamad eraisikud ja kutselised investorid.

¹⁰ Investeeringud ühe kliendi kohta on näitliku iseloomuga ning viitavad vaid investeeringu ligikaudsele suurusjärgule (nt pensionifondide puhul viivad uued süsteemiga liitujad keskmise investeeringu mahu allapoole).

b. Teenusepakkujad

Fondivalitsejate turuosade jaotus jäi suhteliselt stabiilseks. Suurim muudatus võrreldes aastataguse perioodiga on Eesti suurima fondivalitseja Swedbank Investeerimisfondide turuosa vähenemine 48%-lt 45%-ni ning LHV Varahalduse turuosa suurenemine 4%-lt 7%-ni.

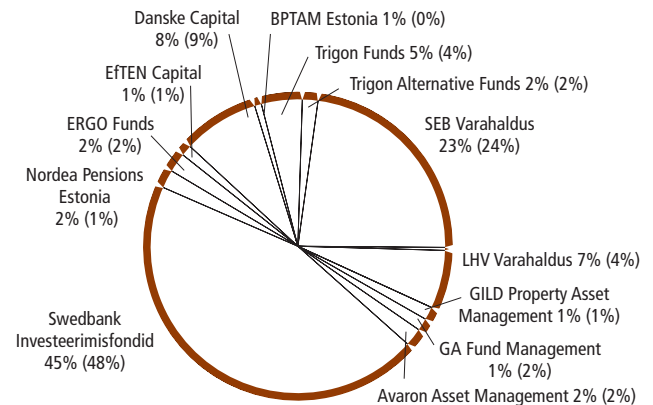
SEB Varahaldusele kuulus 2011. aasta juuni lõpu seisuga 23% fonditurust. Aastaga vähenes tema turuosa 24%-lt 23%-ni. Danske Capitali turuosa vähenes aastaga 9%-lt 8%-ni.

Suurimatest muudatustest **aktsiafondide** turujaotuses on põhjust välja tuua Trigon Funds'i turuosa suurenemine 17%-lt 2010. aasta juuni lõpus 19%-ni 2011. aasta juuni lõpus. Samal ajal vähenes Swedbank Investeerimisfondide turuosa 59%-lt 57%-ni, samas aktsiafondide lõikes kuulub talle endiselt suurim turuosa. Suuruselt kolmas on SEB Varahaldus 9%-lise turuosaga.

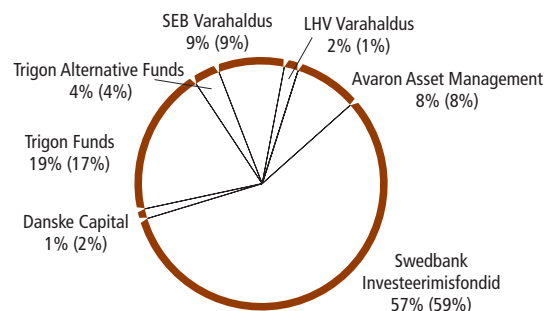
Võlakohustuste fondide¹¹ likvideerimine 2010. aastal tõi kaasa suuri muutusi turul. Swedbank Investeerimisfondide võlakohustuste fondide likvideerimise tulemusena langes tema turuosa 2010. aasta juuni lõpus 26%-lt 0%-ni 2011. aasta juuni lõpuks ning Danske Invest Likviidsusfondi likvideerimise tagajärjel vähenes Danske Capitali turuosa 10%-lt 5%-le.

SEB Varahalduse turuosa suurenes aastaga 64%-lt 93%-ni. Redgate Intressifondi turuletoomine tagas Redgate Asset Management'ile 2011. aasta juuni lõpus 2%-lise turuosa.

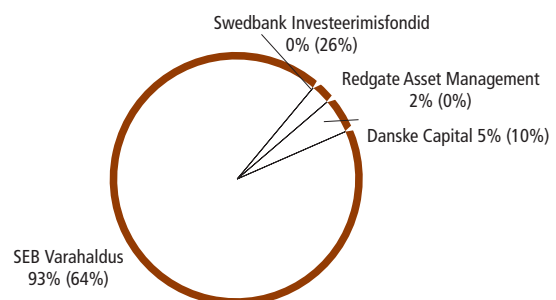
Turujaotus: kõik fondid kokku seisuga 30.06.2011 (sulgudes 30.06.2010)

Turujaotus: aktsiafondid

Turujaotus: võlakohustuste fondid

Suurim osa **pensionifondide** turust kuulub jätkuvalt Swedbank Investeeringufondidele. Siiski toimusid üle pika aja **kohustuslike pensionifondide** turujaotuses mõningad muutused. Nimelt vähenesid suurimate fondivalitsejate turuosad – Swedbank Investeeringufondide turuosad kahanes 48%-lt 45%-le, SEB Varahalduse turuosad 27%-lt 26%-le ja Danske Capitali turuosad 13%-lt 12%-le.

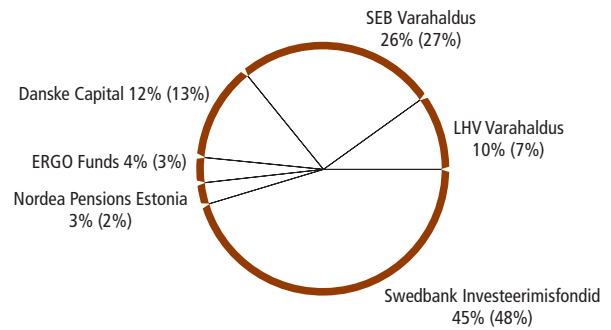
Samas kasvasid väiksemate fondivalitsejate turuosad – LHV Varahalduse turuosad kasvas 7%-lt 10%-ni, ERGO Funds'i turuosad 3%-lt 4%-ni ning Nordea Pensions Estonia turuosad 2%-lt 3%-ni.

Vabatahtlike pensionifondide osas vähenes Swedbank Investeeringufondide turuosad 64%-lt 63%-le, siiski omavad nad 2/3 vabatahtlike pensionifondide turust.

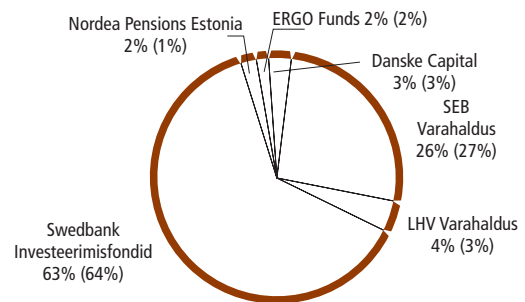
Muude fondide osas on suurima turuosaga GA Fund Management 27%-ga ning GILD Property Asset Management turuosad 24%. Neile järgneb EfTEN Capital 22%-se turuosaga. 2010. aasta lõpus turule tulnud BPTAM Estonia AS hõivas 12%-se turuosad.

Kuna investeerimisfondide klientidest moodustavad põhiosa mitteresidendid, on Eesti fondituru kohta järelduste tegemiseks oluline eristada Eesti residentidest kliendid mitteresidentidest.

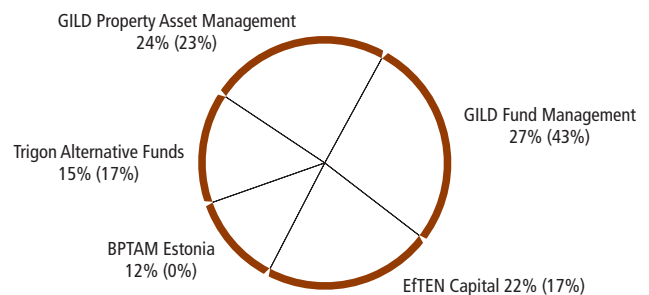
Turujaotus: kohustuslikud pensionifondid

Turujaotus: vabatahtlikud pensionifondid

Turujaotus: muud fondid

Aastataguse perioodiga võrreldes jäi **aktsiafondide** klientide struktuur suures osas samaks. Mahuliselt suurim osa kuulus **mitteresidentidele 57%** (2010. aasta juuni lõpus: 58%).

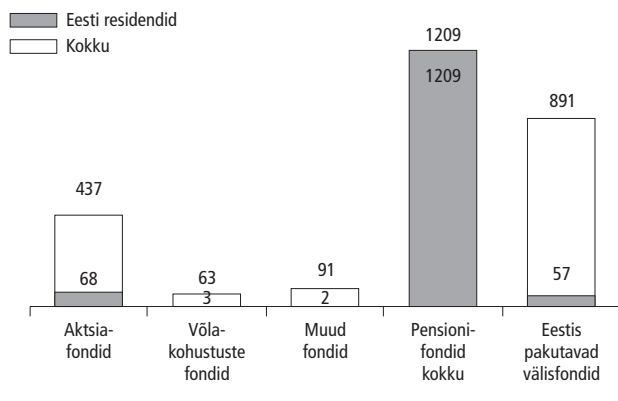
Aktsiafondidesse paigutatud 437 miljonist eurost kuulus Eesti residentidest eraisikutele 16%. Eesti **residentidest eraisikute** poolt eelistatuimaks aktsiafondide fondivalitsejaks on Swedbank Investeeringufondid, mis valitses 56% Eesti residentidest eraisikute poolt aktsiafondidesse paigutatud varadest. SEB Varahaldus valitses 33% Eesti residentidest eraisikute poolt aktsiafondidesse paigutatud varadest.

Võlakohustuste fondidesse paigutatud 63 miljonist eurost kuulus Eesti residentidest eraisikutele vaid 4%. Eesti residentidest eraisikute turul suurim turuosa kuulus SEB Varahaldusele, kes valitses 65% võlakohustuste fondidesse paigutatud varadest. Danske Capitalile kuulus 35% võlakohustuste fondidesse paigutatud varadest. Swedbank Investeeringufondid võlakohustuste fonde enam ei valitse.

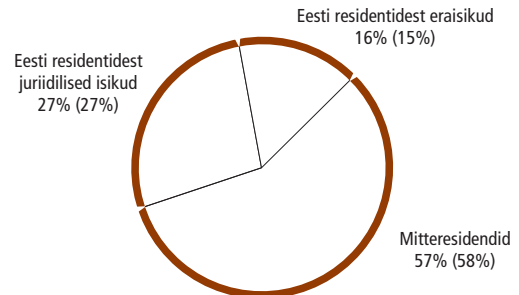
Muudesse fondidesse paigutatud 91 miljonist eurost kuulus Eesti residentidest eraisikutele vaid 2%. Eesti residentidest eraisikute puhul kuulus suurim turuosa AS EEIF Management'ile, mis valitses 56% muude fondidesse paigutatud varadest.

Eesti residentidest eraisikute eelistused fondide valikul:

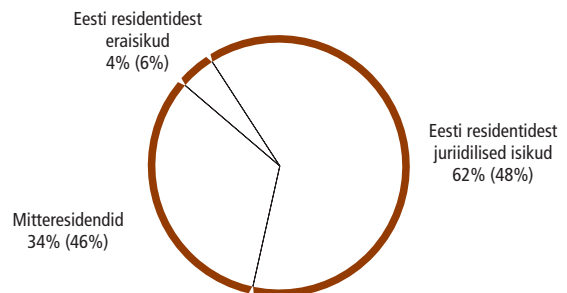
Eesti residentidest eraisikute poolt fondidesse paigutatud raha seisuga 30.06.2011 (mln EUR)

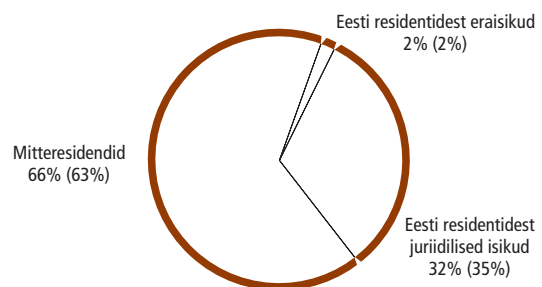
Aktsiafondide klientide struktuur seisuga 30.06.2011 (sulgudes 30.06.2010)

Võlakohustuste fondide klientide struktuur seisuga 30.06.2011 (sulgudes 30.06.2010)

Muude fondide klientide struktuur seisuga 30.06.2011 (sulgudes 30.06.2010)

6. Individuaalportfellid¹²

a. Teenus

Individuaalportfellide valitsemise teenust pakuvad nii investee-
rimisühingud, fondivalitsejad kui ka krediidasutused.

Käesolevas aruandes ei käsitleta institutsionaalseid kliente ning kõik andmed hõlmavad vaid Eesti residentidest eraisikute ja äriühingute poolt kasutatud individuaalportfelli valitsemise teenust.

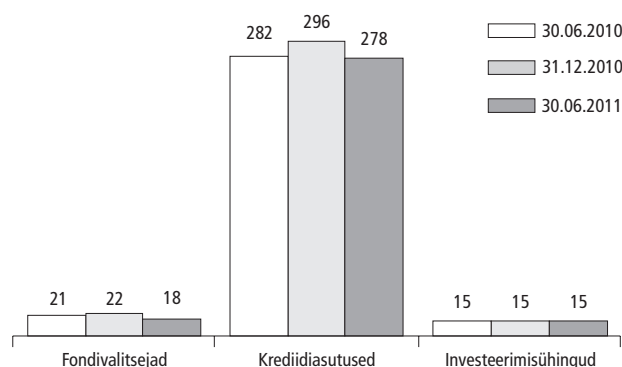
Eesti residentidest äriühingute ning eraisikute individuaalportfellide maht moodustas 2011. aasta juuni lõpus 311 miljonit eurot (2010. aasta juuni lõpus 318 miljonit eurot).

Aastaga vähenes äriühingute ja eraisikute individuaalportfelli-
de koondmaht 2%.

89% Eesti residentidest äriühingute ja eraisikute individuaal-
portfellides hoitavatest vahenditest on koondatud krediidasu-
tustesse: 2011. aasta juuni lõpu seisuga haldasid krediidasutu-
sed individuaalportfellidena ligi 278 miljonit eurot.

Fondivalitsejate poolt hallatavate residentidest klientide in-
dividuaalportfellide maht moodustas kokkuvõttes 18 miljonit
eurot. Investeeringisühingud haldasid 15 miljonit eurot.

Eesti residentidest äriühingute ja eraisikute individuaalportfellide mahud (mln EUR)

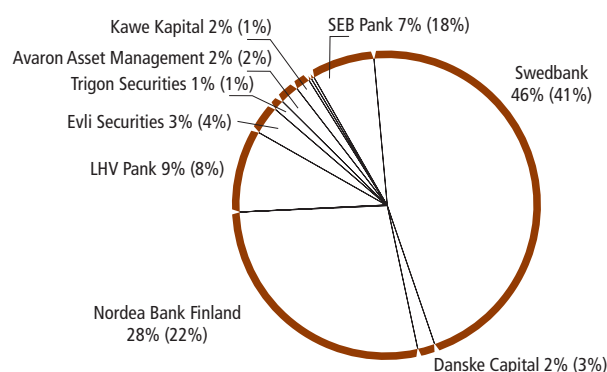

Üldine turujaotus:	Swedbank	46%
	Nordea Pank Finland	28%
	LHV Pank	9%
Kliente:	info puudub	
Teenuse maht:	Eesti residentidest äriühingute ja eraisikute portfelli- de kogumaht 311 mln EUR	

b. Teenusepakkujad

Suurim turuosa Eesti residentidest äriühingute ja eraisikute
individuaalportfellide valitsemisel kuulus 2011. aasta juuni
lõpus Swedbank'ile 46%. Aastaga kasvas tema turuosa 41%-lt
46%-ni. Nordea Bank Finland Eesti filiaalile kuulus 28% ning
LHV Pangale 9%. SEB Panga turuosa vähenes aastaga 18%-lt
7%-ni.

Eesti residentidest äriühingute ja eraisikute individuaalportfellide turujaotus teenusepakkujate lõikes seisuga 30.06.2011 (sulgudes 30.06.2010)

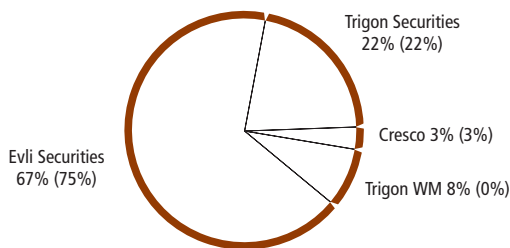
12 Andmed individuaalportfellide valitsemise kohta hõlmavad kõiki nimetatud teenust Eestis pakutavaid subjekte, kelle klientideks võivad olla nii Eesti kui ka välisriikide kliendid.

Krediidiasutuste lõikes kuulus suurim individuaalportfellide koondportfell Swedbank'ile (51%). Nordea Bank Finland Eesti filiaalile kuulus 31% ning LHV Pangale 10% turust. SEB Panga turuosa on aastaga vähenenud 20%-lt 8%-ni.

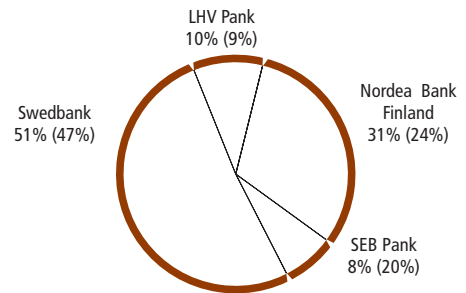
Sarnaselt eelnevatele aastatele kuulus investeerimisühingute lõikes valdav osa individuaalportfellide mahust Evli Securities'ile (67%).

Fondivalitsejate lõikes kuulus suurim individuaalportfellide koondportfell Danske Capital'ile (37%). Avaron Asset Management'ile kuulus 35% fondivalitsejate turust.

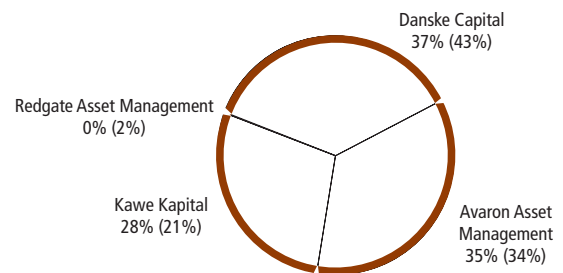
Turujaotus investeerimisühingute lõikes

Individuaalportfellide turujaotus krediitiasutuste lõikes seisuga 30.06.2011 (sulgudes 30.06.2010)

Turujaotus fondivalitsejate lõikes

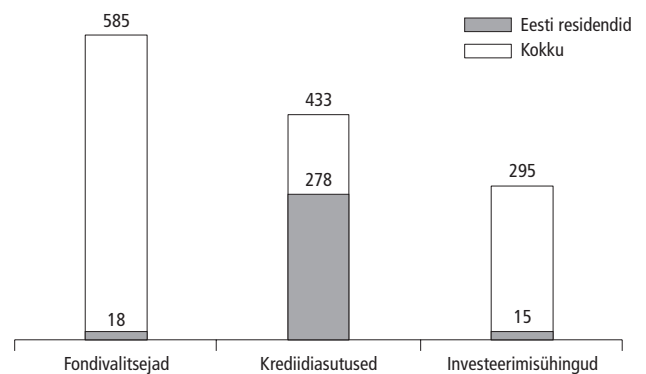

c. Teenuse tarbijad

Finantsinspektsiooni andmetel moodustasid Eesti residentidest äriühingute ja erasikute individuaalportfellid 2011. aasta juuni lõpus 24% individuaalportfellide koondmahust. Suurim maht on koondunud krediitiasutustesse (278 miljonit eurot).

Eesti residentidest krediitiasutuste, finantsasutuste ja valitsuse individuaalportfellid moodustasid 27%, mitte-residentidest krediitiasutuste ja finantsasutuste individuaalportfellid 41% ning mitteresidentidest äriühingute ja erasikute individuaalportfellid moodustasid 8% individuaalportfellide koondmahust.

Eesti residentidest äriühingute ja erasikute osalus valitsetavates individuaalportfellides seisuga 30.06.2011 (mln EUR)

7. Laenud¹³

2011. aasta I poolaastal vähenes pankade laenuportfelli maht Eestis 3,1% ehk 455 miljonit euro võrra, ulatudes 2011. aasta juuni lõpuks 14,46 miljardi euroni, millest laenud äriühingutele¹⁴ moodustasid 44% ja laenud eraisikutele¹⁵ 49%.

Enim vähenes äriühingute laenude maht : 255 miljoni euro võrra. Laenud eraisikutele vähenesid 200 miljoni euro ning laenud valitsusele 7 miljoni euro võrra. Laenud finantseerimisasutustele kasvasid 8 miljoni euro võrra.

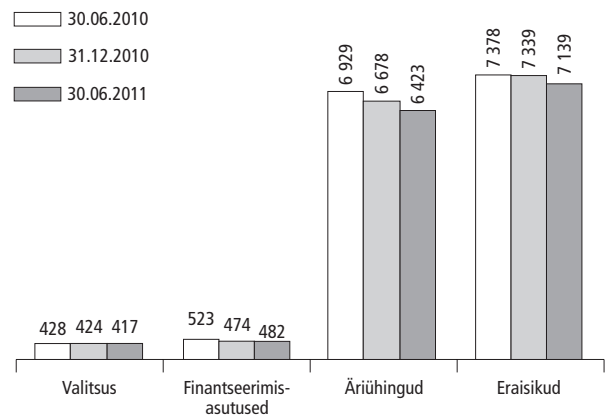
Kokkuvõttes oli 2011. aasta juuni lõpu seisuga väljastatud laene eraisikutele 7,1 miljardi ja äriühingutele 6,4 miljardi euro ulatuses. Laenud finantseerimisasutustele¹⁶ moodustasid 482 miljonit eurot ning laenud valitsusele¹⁷ 417 miljonit eurot.

Eraisikute laenude maht on vähenenud kõigis laenuliikides.

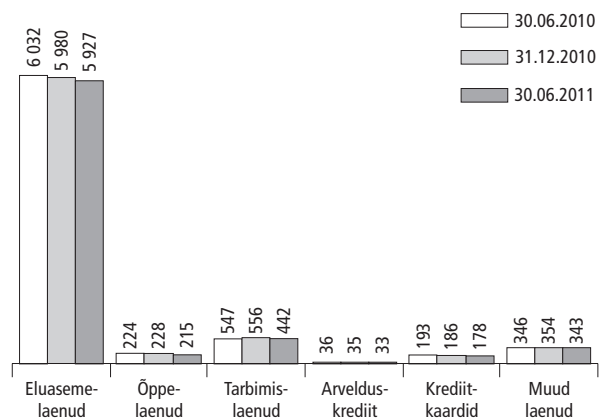
Suurima osa eraisikute laenudest moodustavad eluaseme-laenud mahuga 5,93 miljardit eurot ning 2011. aasta esimese poolaastaga vähenes nende maht ka kõige rohkem: 53 miljoni euro võrra.

Üldine turujaotus:	Swedbank	41%
	SEB Pank	23%
	Nordea Bank Finland Eesti filiaal	17%
Eraisikutest kliente:	974 627 kehtivat lepingut	
Teenuse maht:	koondlaenuportfelli maht	
	14,46 mld EUR	

Laenude jääk (mln EUR)

Eraisikute laenude maht (mln EUR)

13 Andmed laenude kohta sisaldavad Eestis väljastatud laenusid.

14 Riigi või kohaliku omavalitsuse äriühing, muu äriühing.

15 Eraisik, mittetulundusühing.

16 Kindlustusasutus ja pensionifond, muu finantseerimisasutus.

17 Keskvõlg, kohalik omavalitsus, riiklik sotsiaalkindlustusfond, muu eelarveväline fond.

a. Tarbijad

Eraisikute keskmised laenujääkide summad:

Eraisikutele väljastatud laenude keskmine jääk, EUR			
	30.06.2010	31.12.2010	30.06.2011
Eluasemelaenu	38 225	37 866	37 606
Õppelaenu	2 052	2 120	2 110
Tarbimislaenu	2 560	2 260	2 828
Arvelduskrediit	227	248	249
Krediitkaardid	464	461	456
Muud laenu	7 525	8 175	10 327

2011. aasta I poolaastal vähenes eluasemelaenu keskmine jääk 37 866 eurolt aasta alguses 37 606 euroni juuni lõpus. Tarbimislaenu keskmine jääk kasvas 2 260 eurolt 2 828 euroni. Arvelduskrediidi keskmine jääk kasvas 248 eurolt 249 euroni. Krediitkaardisummade keskmine jääk vähenes 461 eurolt 456 euroni. Õppelaenu keskmine jääk vähenes 2 120 eurolt 2 110 euroni. Muude laenu¹⁸ keskmine jääk kasvas 8 175 eurolt 10 327 euroni. Muude laenu kõrge keskmine jääk on tingitud eelkõige äritegevuse eesmärgil võetud laenu suurusest, viimaste jääk ulatus keskmiselt 30 810 euroni.

2011. aasta I poolaastal vähenes laenulepingute arv kõigis laenu liikides.

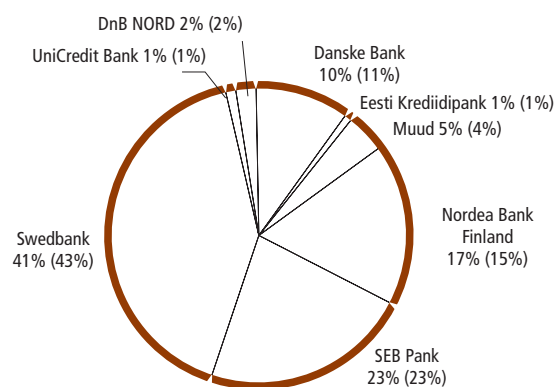
2011. aasta juuni lõpu seisuga oli eraisikutega sõlmitud eluasemelaenu lepingute arv 157 606 (31.12.2010: 157 922), õppelepingute arv 101 839 (107 389), tarbimislaenu arv 156 355 (246 128¹⁹), arvelduskrediidi lepingute arv 134 079 (142 521), krediitkaardi lepingute arv 391 531 (403 771) ning muude laenulepingute arv 33 217 (43 266).

b. Teenusepakkujad

Laenu turg on põhiosas jaotatud nelja suurema panga vahel, kellele kuulub kokkuvõttes 91% laenu turust. Suurimat turuosa omab Swedbank – 41% kogu koondlaenuportfelist, järgnevad SEB Pank 23%, Nordea Bank Finland Eesti filiaal 17% ning Danske Bank Eesti filiaal 10%-ga.

Ülejäänud 10% turust jagavad omavahel 14 turuosalist, kellest suurima turuosaga on DnBNord 2%-lise turuosaga.

Turujaotus: laenu seisuga 30.06.2011 (sulgudes 30.06.2010)

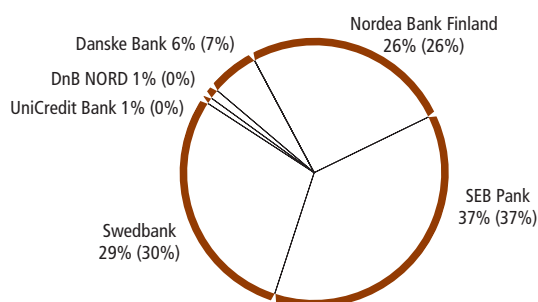

18 Muud eraisikutele ja mittetulundusühingutele väljastatud laenu on muuhulgas väärtpaberite soetamiseks, äriühingu tegevuse alustamiseks ja laiendamiseks võetud laenu.

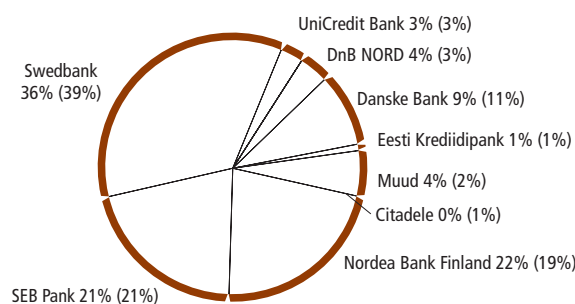
19 Andmed kuni 31.12.2010 sisaldab ka välisfiliaalide tarbimislaenu arvu, mida ei ole võimalik eristada.

Alljärgnevatel joonistel on ära toodud eriliigiliste laenude jaotus Eestis tegutsevate krediidasutuste vahel:

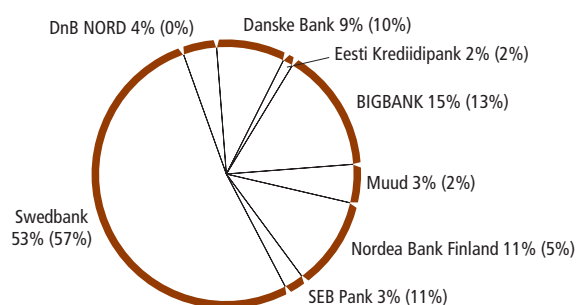
Turujaotus: valitsuse laenud seisuga 30.06.2011 (sulgudes 30.06.2010)

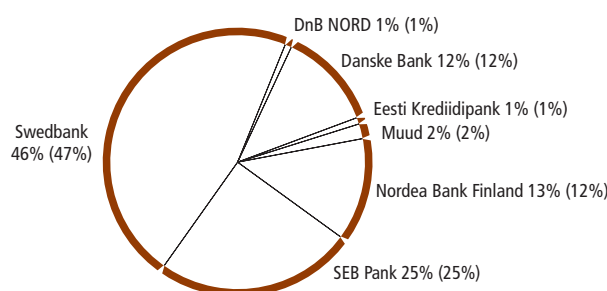
Turujaotus: äriühingute laenud

Turujaotus: finantseerimisastutuste laenud

Turujaotus: eraisikute laenud

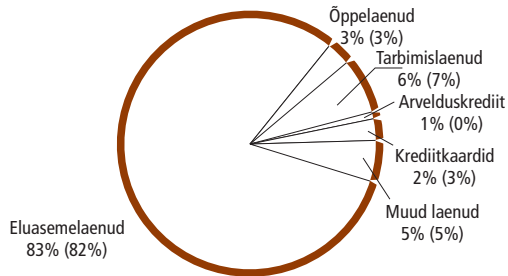
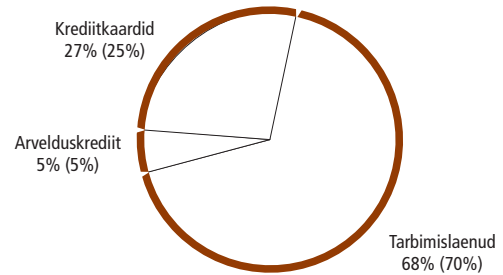

Võrreldes aastataguse perioodiga ei ole valitsuse laenude turul märkimisväärsed muutusi toimunud. SEB Pangale kuulus 37%, Swedbank'ile 29% ja Nordea Bank Finland Eesti filiaalile 26% valitsuse laenudest. Samas lisandusid valitsuse kreditoride hulka 2011 aasta juuni lõpu seisuga ka UniCredit Bank Eesti filiaal ja Bank DnB NORD Eesti filiaal, kummalegi kuulus 1% valitsuse laenudest.

Suurim osa finantseerimisastutuste laenude turust – 53% – kuulub Swedbank'ile, samas on võrreldes 2010. aasta juuni lõpu seisuga tema turuosa vähenenud. Märgatavalt vähenes aastaga ka SEB Panga turuosa: 11%-lt 3%-le. Samal ajal Nordea Bank Finland Eesti filiaali turuosa on 2010. aasta juuniga võrreldes suurenenud 5%-lt 11%-ni. Bank DnB NORD Eesti filiaali turuosa suurenes 0%-lt 4%-ni.

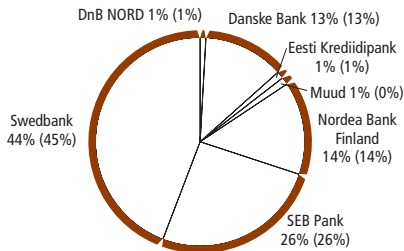
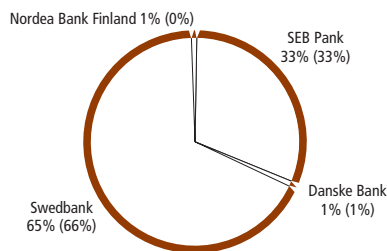
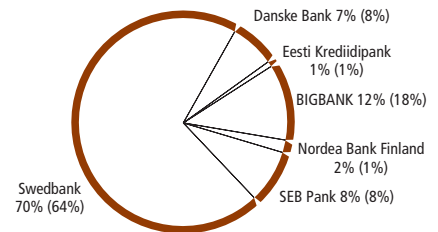
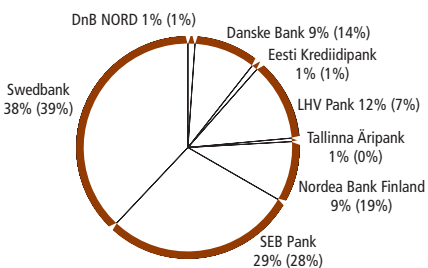
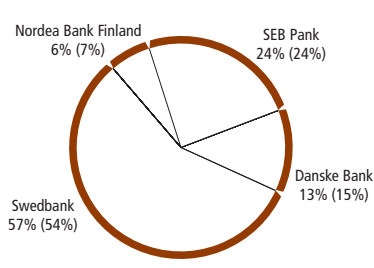
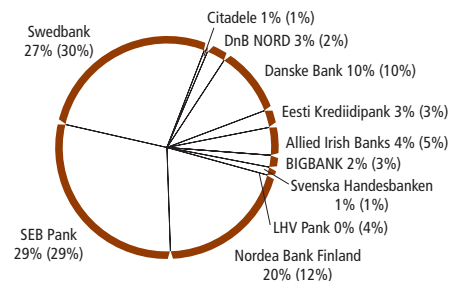
Suurim osa äriühingute laenudest on väljastatud Swedbank'i (36%), SEB Panga (21%) ja Nordea Bank Finland Eesti filiaali (22%) poolt.

Suurim osa eraisikute kuuluvatest laenujääkidest on samuti koondunud Swedbank'i (46%) ning SEB Panga (25%). Eraisikute laenude turujaotus on läbi aegade olnud kõige stabiilsem. Eraisikutele väljastatud erinevate laenu liikide jaotus viimase aasta jooksul sisuliselt ei muutunud.

Eraisikute laenude jaotus seisuga 30.06.2011 (sulgudes 30.06.2010)**Igapäevase tarbimisega seotud laenu**

Valdav osa eraisikutele väljastatud laenudest on eluasemelaenu, kokku 83% ehk 5,9 miljardit eurot. Igapäevaste kulutustega seotud laenu (tarbiselaenu, krediitkaartide kasutatud osa, arvelduskrediit) moodustasid kokku 0,7 miljardit eurot.

Eraisikute laenu turg on väga kontsentreeritud, ligikaudu pool turust kuulub Swedbank'ile, ülejäänud jaotuvad omavahel peamiselt SEB Pank, Danske Bank Eesti filiaal ning Nordea Bank Finland Eesti filiaal.

Turujaotus: eraisikute eluasemelaenu**Turujaotus: eraisikute õppelaenu****Turujaotus: eraisikute tarbiselaenu****Turujaotus: eraisikute arvelduskrediit****Turujaotus: eraisikute krediitkaardid****Turujaotus: eraisikute muud laenu**

8. Hoiustamine²⁰

Eesti pankades deponeeritud **hoiuste maht** kasvas 2011. aasta I poolaastal 0,3% ehk 33 miljoni euro võrra, ulatudes 2011. aasta juuni lõpuks 10,6 miljardi euroni. Nõudmiseni ja üleõhoiused moodustasid sellest 5,9 miljonit eurot, tähtjalised ja säästuhoiused 4,5 miljonit eurot ning investeerimis- ja muud hoiused 0,1 miljonit eurot. Poolaastaga on nõudmiseni ja üleõhoiuste osakaal vähenenud 57%-lt 56%-ni ning tähtjaliste ja säästuhoiuste osakaal suurenenud vastavalt 42%-lt 43%-ni kõikidest hoiustest.

Suurima osa hoiustest moodustasid äriühingute²¹ hoiused osakaaluga 45% koguhoiustest ning kogumahuga 4,7 miljardit eurot.

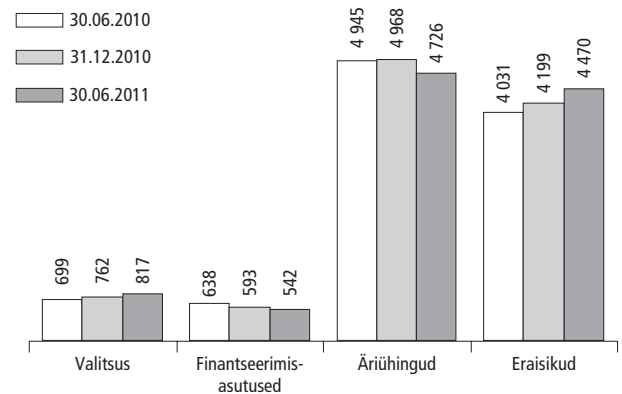
Eraisikutele²² kuulus 42% hoiustest mahuga 4,5 miljardit eurot, millest nõudmiseni ja üleõhoiused moodustasid 2,2 miljardit eurot, tähtjalised ja säästuhoiused 2,1 miljardit eurot ning investeerimis- ja muud hoiused moodustasid 0,1 miljardit eurot.

Valitsuse hoiused moodustasid 8% koguhoiustest kogumahuga 0,8 miljardit eurot.

Finantseerimisasutuste²³ hoiused moodustasid 5% koguhoiustest kogumahuga 0,5 miljardit eurot.

Üldine turujaotus:	Swedbank	46%
	SEB Pank	21%
	Danske Bank Finland Eesti filiaal	16%
Kliente:	3 234 388 kehtivat lepingut	
Teenuse maht:	hoiuste kogumaht 10,6 mld EUR	

Hoiuste mahud (mln EUR)

20 Andmed hoiuste kohta hõlmavad kõigis Eestis tegutsevates krediitiasutustes ning välisriikide Eesti filiaalides deponeeritud summasid ehk nii Eesti residentide kui ka mitteresidentide hoiuseid. Andmed ei sisalda Eesti krediitiasutuste välisriikide filiaalides avatud hoiuseid.

21 Riigi või kohaliku omavalitsuse äriühingud, muud äriühingud.

22 Eraisikud, mittetulundusühingud.

23 Kindlustusseltsid ja pensionifondid, muud finantseerimisasutused.

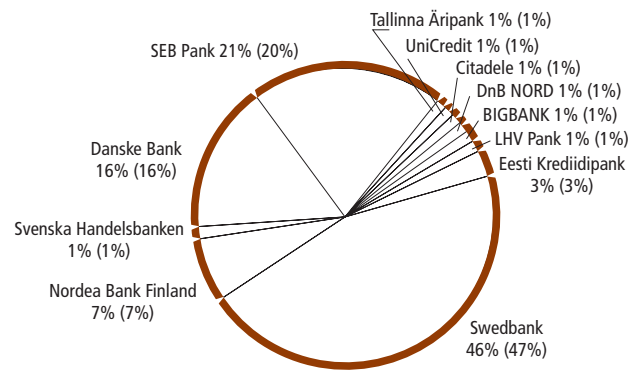
a. Teenusepakkujad

Eesti hoiuseturg on jaotatud põhiosas nelja suurima pangaga vahel: Swedbank'ile kuulus 2011. aasta juuni lõpus 46% hoiuste turust, SEB Pangale 21%, Danske Bank Eesti filiaalile 16% ning Nordea Bank Finland Eesti filiaalile 7% turust. Kuigi 2011. aasta juuni lõpu seisuga deponeeriti suurim osa hoiustest Swedbank'is, on tema turuosa peaaegu kõigis kliendikategooriates vähenenud. Samas on märgata Danske Bank Eesti filiaali turuosa märkimisväärset suurenemist valitsuse ja finantseerimisasutuste hoiuste osas.

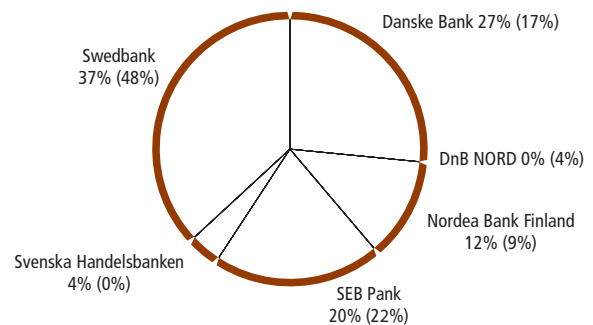
Valitsuse hoiuste osas kuulus suurim turuosa Swedbank'ile, vähenedes siiski 2010. aasta juuniga võrreldes 48%-lt 37%-ni. Danske Bank Eesti filiaali turuosa kasvas 2010. aasta juuni lõpu 17%-lt 27%-ni juuni 2011 lõpuks, SEB Panga turuosa vähenes 22%-lt 20%-ni ning Nordea Bank Finland Eesti filiaali turuosa kasvas 9%-lt 12%-ni.

Finantseerimisasutuste hoiuste osas kuulus suurim turuosa Danske Bank Eesti filiaalile, suurenedes aastaga 28%-lt 40%-ni. Swedbank'i turuosa vähenes 38%-lt 34%-ni, SEB Panga turuosa vähenes 22%-lt 17%-ni. Nordea Bank Finland Eesti filiaali turuosa vähenes 5%-lt 4%-ni.

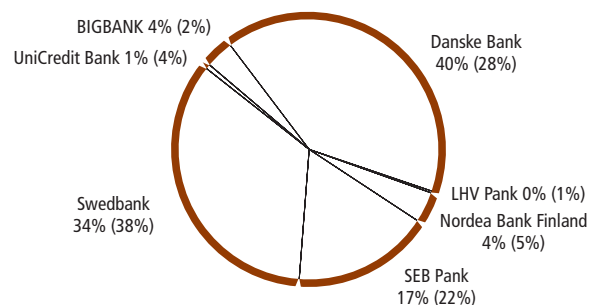
Turujaotus: hoiused seisuga 30.06.2011 (sulgudes 30.06.2010)

Turujaotus: valitsuse hoiused

Turujaotus: finantseerimisasutuste hoiused

Nagu ka eelmistel aastatel iseloomustab äriühingute hoiuste turg suhteline stabiilsus – turuosad kõikusid siin enamasti ühe protsendipunkti piirides. Suurim turuosa kuulus endiselt Swedbank'ile, vähenedes aastaga 42%-lt 41%-ni. SEB Panga turuosa suurenes 17%-lt 20%-ni, Danske Bank Eesti filiaali turuosa vähenes 21%-lt 20%-ni.

Eraisikute hoiuste turgu iseloomustab samuti stabiilsus. Üle poole turust kuulus Swedbank'ile (55%). SEB Panga turuosa oli 23% ja Danske Bank Eesti filiaali turuosa 7%.

b. Teenuse tarbijad

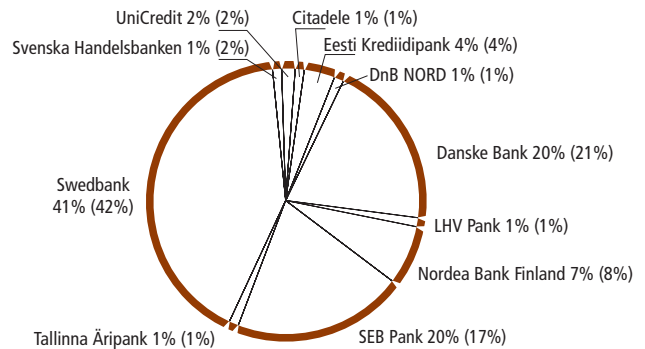
Võrreldes 2010. aastaga on hoiuselepingute arv kasvanud ning seda kõigis kliendikategoriates.

Kehtivate hoiuselepingute arv²⁴ seisuga 30. juuni 2011:

- nõudmiseni ja üleööhoiused kokku 2 725 000 lepingut
- sh eraisikud 2 484 000 lepingut
- tähtajalised ja säästuhoiused kokku 472 000 lepingut
- sh eraisikud 460 000 lepingut
- investeerimis- ja muud hoiused kokku 37 000 lepingut
- sh eraisikud 36 000 lepingut

Eraisiku nõudmiseni ja üleööhoiuse keskmine suurus oli 2011. aasta juuni lõpu seisuga 905 eurot (2010. aasta juuni lõpus 786 eurot), tähtajalise ja säästuhoiuse suurus 4 608 eurot (4 404 eurot) ning investeerimis- ja muu hoiuse suurus 2 879 eurot (3 087 eurot).

Turujaotus: äriühingute hoiused

Turujaotus: eraisikute hoiused

